

Landstingsstyrelsen

Yttrande över promemorian Förslag till höjd garantinivå i inkomstutjämningsen för landstingen

Ärendet

Stockholms läns landsting (SLL) har beretts tillfälle att lämna yttrande över Utjämningskommittén.08:s promemoria "Förslag till höjd garantinivå i inkomstutjämningsen för landstingen".

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2011-02-14

PM "Förslag till höjd garantinivå i inkomstutjämningsen för landstingen"
2010-12-13

Tjänsteutlåtande, 2009-02-26, LS 0902-0178

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge remissvar till Finansdepartementet i enlighet med detta tjänsteutlåtande.

Bakgrund

I december 2008 utsåg regeringen en parlamentarisk kommitté, Utjämningskommittén.08 (dir. 2008:110), som ska utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämningsen. Kommittén ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 30 april 2011.

I kommitténs direktiv anges att utfallet vid skatteväxlingsen till följd av huvudmannaskapsförändringar inte blir neutrala.

Lagen (2010:1065) om kollektivtrafik träder i kraft den 1 januari 2012. Enligt 2 kap. 1 § ansvarar landstinget och kommunerna inom ett län, med undantag för Stockholms län och Gotlands län, gemensamt för den regionala kollektivtrafiken. Landstinget och kommunerna får dock komma överens om att antingen landstinget eller kommunerna ska bära ansvaret.

TÄNSTEUTLÄTANDE
2011-02-14

Kommittén har erfarit att en huvudmannaskapsförändring avses göras i 10 län från och med den 1 januari 2012 med åtföljande skatteväxling. Med nuvarande utformning med olika garantinivåer för kommuner respektive landsting i inkomstutjämnningen kommer omfördelningseffekter att uppstå. Garantinivån, eller skatteutjämningsunderlaget, för kommuner är 115 procent av den uppräknade medelskattkraften och för landsting 110 procent av den uppräknade medelskattkraften. Kommuner och landsting med ett uppräknat skatteunderlag som understiger garantinivån har rätt till ett statligt inkomstutjämningsbidrag som motsvarar skillnaden multiplicerad med en enhetlig skattesats för kommunerna inom varje län, så kallade länsvisa skattesatser. De kommuner och landsting som har ett uppräknat skatteunderlag som överstiger garantinivån ska istället betala en inkomstutjämningsavgift till staten. Inkomstutjämningsavgiften ska motsvara skillnaden mellan skatteutjämningsunderlaget och det uppräknade skatteunderlaget multiplicerad med en länsvis skattesats.

Kommittén har mot bakgrund av dessa omfördelningseffekter funnit det lämpligt att garantinivån i inkomstutjämnningen för landstingen från och med 2012 höjs till 115 procent. Förslaget föranleder en ändring i 4 § lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning

Förvaltningen instämmer i kommitténs förslag.

Det är önskvärt att utfallet vid skatteväxlingar till följd av huvudmannaskapsförändringar blir neutrala. Kommitténs förslag som syftar till att åstadkomma detta är en lämplig lösning.

Förvaltningen instämmer även i förslaget att inte tillämpa några införanderegler till följd av förslaget.

Yttrande

Förvaltningen instämmer i kommitténs förslag.

I förslaget från Utjämningskommittén.08 behandlas Lagen (2010:1065) om kollektivtrafik som träder i kraft den 1 januari 2012. En konsekvens av att denna lag träder i kraft kommer, enligt vad kommittén erfar, bli att skatteväxlingar sker i ett flertal län. Med nuvarande utformning av

TJÄNSTEUTIÅTANDE
2011-02-14

inkomstutjämningen med olika garantinivåer för kommuner respektive landsting kommer omfördelningseffekter att uppstå.

Skatteväxlingar till följd av denna nya lag kommer inte att bli aktuellt för Stockholms län eftersom landstinget är ensam huvudman för kollektivtrafiken i länet. Stockholms läns landsting anser ändå att kommitténs förslag är bra eftersom det kan bli aktuellt med skatteväxlingar mellan kommunerna och landstinget på andra områden framöver, till exempel inom hemsjukvården.

Rent principiellt är det bra att huvudmannaskapsförändringar som leder till skatteväxlingar blir neutrala utfallsmässigt, vilket förslaget om en höjd garantinivå i inkomstutjämningen syftar till.

Med 2011 års siffror som exempel skulle Stockholms läns landsting få en intäktsökning med 38 miljoner kronor, eller 11 procent, i den kommunalekonomiska utjämningen. Detta för Stockholms läns landstings del positiva utfall kan dock komma att reduceras allt eftersom skatteväxlingar sker i andra län och de länsvisa skattesatserna där justeras upp. Men eftersom omfördelningseffekterna beräknas bli små, även för andra landsting, instämmer Stockholms läns landsting även i kommitténs förslag om att inte tillämpa några införanderegler till följd av förslaget.

Tidigare inlämnade synpunkter till Utjämningskommittén.08

Utformningen av det kommunalekonomiska utjämningsystemet är en viktig fråga för Stockholms läns landsting och landstinget har tidigare, under 2009, inkommit med en skrivelse till den nuvarande utjämningskommittén.

I tjänsteärendet framfördes sammanfattningsvis följande synpunkter om vad kommitténs arbete främst bör inriktas på. Skrivelsen bifogas som bilaga 1.

- Utredda de långsiktiga effekterna av att systemet finansiellt urholkas till följd av att kommunsektorn finansierar en allt större del av vad det kostar att upprätthålla systemet. Detta på grund av att regeringen avser att hålla anslaget till kommunalekonomisk utjämning på en nominellt oförändrad nivå. Lämpligt vore istället att räkna upp anslaget i takt med skatteunderlagets utveckling.

- Mot bakgrund av att Stockholms läns landsting ansvarar för hälso- och sjukvården och är ensam huvudman för kollektivtrafiken i länet är det av stor vikt att i sammanhanget närmare beakta även statliga investeringar av regional karaktär. Behovet av infrastruktur i en tillväxtregion som Stockholm kan knappast överskattas både för regionen och för riket. Att ständigt missgynna Stockholmsregionen vid fördelningen av infrastrukturmedel är till nackdel för både regionens och rikets tillväxt.
- Utjämna till 100 procent för strukturella löneskillnader i kostnadsutjämnningen, enligt förslaget i delbetänkandet *Deluppföljning av den kommunala utjämnningen (SOU 2006:84)*. Regeringen frångick utredningens förslag och konstruerade modellen så att den bara fick 50 procents genomslagskraft. Detta utan att närmare redovisa varken underlag eller de bakomliggande beräkningarna som låg till grund för detta beslut. Ett förfarande som kan riskera att underminera förtroendet för systemet.
- Utjämna för byggkostnader i kostnadsutjämnningen även för landstingen, på samma sätt som görs för kommunerna. Samma konstaterat opåverkbara skillnader i byggkostnader som finns mellan kommuner finns även mellan landstingen.
- Utredda om det finns strukturella skillnader i hälso- och sjukvårdsmodellen i kostnadsutjämnningen. Speciellt sådana faktorer som sannolikt skiljer sig markant avseende storstadsregioner som Stockholms läns landsting och andra mindre landsting.
- Förbättra det relativt sett komplexa och intransparenta kommunalekonomiska utjämnningssystemet. Detta genom att utreda möjligheten till en objektiv jämförelse av bland annat betalningsströmmar över tid oavsett förändringar/justeringar av det kommunalekonomiska utjämnningssystemet.

Sedan dessa synpunkter insändes har en del hänt. Regeringen har vid ett flertal gånger ökat anslagen till systemet. Det har dock varit av tillfällig karaktär eller för att kompensera för förändringar i ansvars/uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunsektorn enligt finansieringsprincipen. Frågan om att kontinuerligt räkna upp anslaget till systemet i takt med skatteunderlagets utveckling är fortfarande aktuell.

TÄNSTEUTLÅTANDE
2011-02-14

Den så kallade Stockholmsförhandlingen har genomförts och den omfattar infrastrukturåtgärder om cirka 100 miljarder kronor för perioden 2008-2020. Någon fördelning mellan vad landsting, kommun och näringsliv ska bidra med har inte gjorts i avtalet. Finansieringen av dessa omfattande investeringar är därmed osäker.

Stockholms läns landsting vill på nytt framhålla ovanstående punkter.

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för Stockholms läns landsting.

Beslutet medför inga konsekvenser för miljön.

Toivo Heinsoo
Tf landstingsdirektör

Helena Holmstedt
Finansdirektör